

รหัสโครงการ :

ชื่อโครงการ : พัฒนาเกณฑ์มาตรฐานระบบบริการสุขภาพด้านอาคารและสภาพแวดล้อมของสถานบริการ สุขภาพ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

ความสำคัญของโครงการ/หลักการและเหตุผล

โดยทั่วไปในการจัดทำโครงการใดๆ สิ่งสำคัญที่ควรคำนึงคือ โครงการนั้นๆ สามารถสนับสนุน นโยบายและเป้าหมายของหน่วยงานหนึ่งขึ้นไปได้อย่างถูกต้อง เป็นที่ต้องการของผู้รับบริการ และช่วยให้องค์กรของแบบแผนมีคุณค่าเพิ่มขึ้น

เนื่องจากองแบบแผนดำเนินงานด้านการออกแบบอาคารโรงพยาบาลและงานที่เกี่ยวเนื่องกัน ในงานออกแบบอาคารนั้น ขั้นตอนแรกที่จำเป็นสำหรับการออกแบบ คือ การจัดทำรายละเอียดโครงการ ด้านอาคาร (Building Program^๑) ซึ่งก็คือ การจัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับอาคารที่ต้องการออกแบบ เพื่อให้เห็นภาพรวมทั้งอาคารมีพื้นที่ใช้สอยกี่ตารางเมตร พร้อมรายละเอียดพื้นที่ใช้สอยแต่ละส่วนมีขนาด กี่ตารางเมตร งานระบบอาคารควรเป็นอย่างไร ฯลฯ สรุปได้ว่า Building Program เป็นข้อมูลแสดงความต้องการของผู้ใช้อาคาร ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ออกแบบต้องนำไปใช้ในการออกแบบอาคาร

ดังนั้น หากทุกวิชาชีพร่วมกันจัดทำรายละเอียดโครงการด้านอาคาร(Building Program) ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ก็เหมือนเราช่วยกันสร้างเครื่องมือมาตรฐาน เป็นมั่นคงหรือเกณฑ์มาตรฐานของแต่ละวิชาชีพ ไว้ใช้สำหรับทำงานออกแบบอาคาร ทุกครั้งที่มีการออกแบบทุกคนก็ไม่ต้องเสียเวลาไปเริ่มต้นที่การรวบรวมข้อมูล สังเคราะห์ ตีความ แปลงเป้าหมาย หรือกิจกรรม ฯลฯ ให้กล้ายเป็นขนาดพื้นที่ใช้สอยของอาคารแต่ละหลัง เพราะเราสามารถนำข้อมูลสำเร็จรูปที่วิเคราะห์เรียบร้อยแล้ว คือรายละเอียดโครงการด้านอาคาร (Building Program) มาใช้ออกแบบได้เลย ช่วยร่นระยะเวลาทำงานของทุกวิชาชีพให้สามารถทำงานได้เร็วขึ้นและได้มาตรฐานเดียวกัน

สรุปได้ว่า เกณฑ์มาตรฐานระบบบริการสุขภาพด้านอาคารและสภาพแวดล้อม ของสถานบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข ก็คือ รายละเอียดโครงการด้านอาคาร (Building Program) นั้นเอง รายละเอียดที่ว่านี้จะเป็นเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับพื้นที่ใช้สอยอาคารและงานระบบอาคาร รวมถึงงานมัลติศิลป์และงานภูมิทัศน์ ซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ดังนี้

๑. กองแบบแผนใช้เป็นเครื่องมือโดยเป็นกรอบอ้างอิง (Frame of Reference) ในการออกแบบอาคาร และออกแบบบางพังอาคาร หรือการจัดทำแผนแม่บทของโรงพยาบาล รวมทั้งใช้ตรวจสอบความถูกต้องในการออกแบบ อาคารและวางแผนพัฒนาฯ เพื่อช่วยพัฒนางานของกองฯ ให้มีมาตรฐาน เป็นระบบ รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๒. กระทรวงสามารถนำไปใช้เป็นกรอบอ้างอิง ในการวิเคราะห์ส่วนขาดแคลนด้านอาคาร สถานที่ของโรงพยาบาล เพื่อวางแผนสนับสนุนงบประมาณด้านอาคารและสภาพแวดล้อม ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม

^๑การจัดทำรายละเอียดโครงการ (Program) คือ การจัดทำรายละเอียดที่แสดงความต้องการของเจ้าของโครงการ และเป็นรายละเอียดที่ผู้ออกแบบต้องการใช้สำหรับทำงานออกแบบ เพื่อให้ได้ผลงานออกแบบที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โครงการ หรือหมายถึงกระบวนการคิดค้วาและแปลงเป้าหมาย หรือกิจกรรม หรืองานขององค์กร อย่างเป็นระบบให้กล้ายเป็นความสัมพันธ์ด้านกิจกรรม บุคคล พื้นที่ อุปกรณ์ ฯลฯ เพื่อให้ได้มาซึ่งอาคาร หรือพื้นที่ใช้สอยที่มีประสิทธิภาพสูงสุด American Institute of Architecture (AIA) ได้ให้คำจำกัดความของ Programming ว่าเป็นขั้นตอนแรกที่จำเป็นในการออกแบบทางสถาปัตยกรรมโดยอาศัยข้อมูลหรือปัญหาที่เรียบเรียงได้ จากผู้ใช้อาคาร (รองศาสตราจารย์ ดร.วิมลสิทธิ์ บรรยายภูร. ๒๕๕๘)

๓. กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ สามารถใช้เป็นกรอบอ้างอิง ในการส่งเสริมพัฒนาระบบบริการสุขภาพของสถานพยาบาล ให้มีมาตรฐานสากล ตาม “โครงการพัฒนาสถานบริการด้านสุขภาพ”

วัตถุประสงค์ของการ

เพื่อพัฒนา “เกณฑ์มาตรฐานระบบบริการสุขภาพด้านอาคารและสภาพแวดล้อมของสถานบริการสุขภาพ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข” (ทุกระดับบริการและขนาดจำนวนเตียงที่กำหนด) ให้เป็นมาตรฐานสำหรับใช้เป็นกรอบอ้างอิงของโรงพยาบาลทั้งภาครัฐและเอกชน

ขอบเขตของโครงการ/พื้นที่เป้าหมาย/กลุ่มเป้าหมาย

พัฒนา “เกณฑ์มาตรฐานระบบบริการสุขภาพด้านอาคารและสภาพแวดล้อม” ของสถานบริการสุขภาพ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ประกอบด้วย

๑. เกณฑ์มาตรฐานพื้นที่ใช้สอยอาคารของโรงพยาบาล ๗ ระดับบริการ จำนวน ๘ เกณฑ์
 - ๑.๑ เกณฑ์มาตรฐานพื้นที่ใช้สอยอาคาร โรงพยาบาลศูนย์ ตติยภูมิ ระดับ A (Advance- Level Hospital) ขนาด ๘๐๐-๑,๒๐๐ เตียง
 - ๑.๒ เกณฑ์มาตรฐานพื้นที่ใช้สอยอาคาร โรงพยาบาลศูนย์ ตติยภูมิ ระดับ A (Advance- Level Hospital) ขนาด ๕๐๐-๘๐๐ เตียง
 - ๑.๓ เกณฑ์มาตรฐานพื้นที่ใช้สอยอาคาร โรงพยาบาลทั่วไป ตติยภูมิ ระดับ S (Standard-Level Hospital) ขนาด ๓๐๐-๕๐๐ เตียง
 - ๑.๔ เกณฑ์มาตรฐานพื้นที่ใช้สอยอาคาร โรงพยาบาลทั่วไปขนาดเล็ก ตติยภูมิ ระดับ M๑ (Mid-Level Referral Hospital) ขนาด ๑๕๐-๓๐๐ เตียง
 - ๑.๕ เกณฑ์มาตรฐานพื้นที่ใช้สอยอาคาร โรงพยาบาลชุมชนแม่ข่าย ทุติยภูมิ ระดับ M๒ (Mid-Level Referral Hospital) ขนาด ๑๒๐-๑๙๐ เตียง
 - ๑.๖ เกณฑ์มาตรฐานพื้นที่ใช้สอยอาคาร โรงพยาบาลชุมชนขนาดใหญ่ ทุติยภูมิ ระดับ F๑ (First-Level Referral Hospital) ขนาด ๙๐-๑๙๐ เตียง
 - ๑.๗ เกณฑ์มาตรฐานพื้นที่ใช้สอยอาคาร โรงพยาบาลชุมชนขนาดกลาง ทุติยภูมิ ระดับ F๒ (First-Level Referral Hospital) ขนาด ๖๐-๙๐ เตียง
 - ๑.๘ เกณฑ์มาตรฐานพื้นที่ใช้สอยอาคาร โรงพยาบาลชุมชนขนาดเล็ก ทุติยภูมิ ระดับ F๓ (First-Level Referral Hospital) ขนาด ๓๐-๖๐ เตียง
๒. เกณฑ์มาตรฐานงานระบบโครงสร้างสำหรับโรงพยาบาลระดับต่างๆ ๗ ระดับบริการ
๓. เกณฑ์มาตรฐานงานระบบไฟฟ้าสำหรับโรงพยาบาลระดับต่างๆ ๗ ระดับบริการ
๔. เกณฑ์มาตรฐานงานระบบสุขาภิบาลสำหรับโรงพยาบาลระดับต่างๆ ๗ ระดับบริการ
๕. เกณฑ์มาตรฐานงานระบบเครื่องกลสำหรับโรงพยาบาลระดับต่างๆ ๗ ระดับบริการ
๖. เกณฑ์มาตรฐานงานมัณฑนศิลป์สำหรับโรงพยาบาลระดับต่างๆ ๗ ระดับบริการ
๗. เกณฑ์มาตรฐานงานภูมิทัศน์สำหรับโรงพยาบาลระดับต่างๆ ๗ ระดับบริการ

ผลผลิต/ผลลัพธ์ของการ

“เกณฑ์มาตรฐานระบบบริการสุขภาพด้านอาคารและสภาพแวดล้อม” ของสถานบริการสุขภาพ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ/เป้าหมาย

๑. เชิงคุณภาพ :

- ร้อยละของระดับความสำเร็จของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ
- ระดับความสำเร็จของการดำเนินงานพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานระบบบริการสุขภาพ ด้านอาคาร และสภาพแวดล้อม ครบถ้วนทุกรายดับตาม Service Plan (๗ ระดับบริการ คือ A, S, M๑, M๒, F๑, F๒, F๓)

๒. เชิงปริมาณ :

- ได้ “เกณฑ์มาตรฐานระบบบริการสุขภาพด้านอาคารและสภาพแวดล้อม” (ทุกระดับบริการ และขนาดจำนวนเตียงที่กำหนด) จำนวน ๑ ชุด (อยู่ในเล่มเดียวกัน)
- ร้อยละของสถานพยาบาลกลุ่มเป้าหมาย ๗ ระดับบริการ (ระดับ A, S, M๑, M๒, F๑, F๒, F๓) ได้รับการส่งเสริมพัฒนาระบบบริการสุขภาพให้มีมาตรฐานสากล

ความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : ส่งเสริมพัฒนาระบบบริการสุขภาพ สถานพยาบาลและสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ

เป้าประสงค์ที่ ๑ : กระบวนการพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานด้านอาคารและสภาพแวดล้อม สาธารณสุขมีประสิทธิภาพ

เป้าประสงค์ที่ ๒ : ประชาชนได้รับบริการสุขภาพที่มีมาตรฐาน ปลอดภัย สมประโยชน์เท่าเทียมกัน

กลยุทธ์ที่ ๑ : ส่งเสริมการยกระดับสถานพยาบาลและสถานประกอบการเพื่อสุขภาพให้มีคุณภาพมาตรฐาน

ผู้รับผิดชอบ

กองแบบแผน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

ทรัพยากรที่ต้องใช้

๑. บุคลากรกองแบบแผน บุคลากรทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ภายใต้หน่วยงานสังกัดกระทรวงสาธารณสุข หน่วยงานสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐ และหน่วยงานอุกเบกคนฯฯ
๒. งบประมาณประจำปี ๒๕๖๑
๓. ห้องประชุมพร้อมโสตทัศนูปกรณ์ กองแบบแผน ฯฯ
๔. ห้องประชุมภาคเอกชน (จัดประชุมเชิงปฏิบัติการนอกสถานที่)

งบประมาณ

ใช้งบประมาณปี ๒๕๖๑ จำนวน ๔๐,๐๐๗ บาท (สี่หมื่นบาทถ้วน) ประกอบด้วย

๑. ประชุมคณะกรรมการ

- ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๑๐ คน x ๓๕ บาท x ๒ มื้อ x ๕ ครั้ง = ๓,๕๐๐ บาท
- ค่าอาหารกลางวัน ๑๐ คน x ๑๗๐ บาท x ๑ มื้อ x ๕ ครั้ง = ๘,๐๐๐ บาท

๒. ประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานพื้นที่ใช้สอยอาคารของสถานบริการ สุขภาพทุกระดับ บริการและขนาดจำนวนเตียง(ที่กำหนด) สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

- ค่าวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ ๑ คน x ๖๐๐ บาท x ๖ ชั่วโมง x ๒ วัน = ๗,๒๐๐ บาท
- ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๑๕ คน x ๓๕ บาท x ๒ มื้อ x ๒ วัน = ๒,๑๐๐ บาท

๑/๑
๓

- ค่าอาหารกลางวัน ๑๕ คน x ๑๒๐ บาท x ๑ มื้อ x ๒ วัน	= ๓,๖๐๐ บาท
- ค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ	= ๔,๐๐๐ บาท
- ค่าวัสดุสำนักงาน	= ๓,๖๐๐ บาท
- ค่าจัดทำรูปเล่ม ๖๐ เล่ม x ๑๐๐ บาท	= ๖,๐๐๐ บาท

หมายเหตุ : ทุกรายการถ้วนจ่ายกันได้

ผู้เกี่ยวข้องกับโครงการ

บุคลากรกองแบบแผน และบุคลากรในวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง เช่น สถาปนิก วิศวกรโยธา วิศวกรงานระบบอาคาร มัณฑนากร แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล เภสัชกร ทั้งภาครัฐและเอกชนฯ

ประโยชน์ที่จะได้รับ

สามารถใช้ “เกณฑ์มาตรฐานระบบบริการสุขภาพด้านอาคารและสภาพแวดล้อมฯ” ดังกล่าว เป็นเครื่องมืออ้างอิงช่วยวิเคราะห์ในการดำเนินงานดังนี้

๑. กระทรวงสาธารณสุขใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการวิเคราะห์และพิจารณาแผนสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพโรงพยาบาล ด้านการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน(Basic Facilities)ในระบบบริการสุขภาพ ช่วยให้สามารถกลั่นกรองการจัดสรรงบประมาณการก่อสร้างอาคาร ของกลุ่มเครือข่ายต่างๆได้อย่างเหมาะสม เป็นระบบและรวดเร็วขึ้น
๒. สถานบริการสุขภาพหรือโรงพยาบาลใช้เป็นเครื่องมือประกอบการวิเคราะห์เพื่อจัดทำคำของบประมาณด้านอาคารสถานที่ ช่วยให้การบริหารจัดการอาคารและสิ่งแวดล้อมได้มาตรฐานลดความแออัดของโรงพยาบาล และช่วยให้โรงพยาบาล มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องยั่งยืน สอดคล้องกับนโยบาย GREEN&CLEAN HOSPITAL ของกระทรวงสาธารณสุข
๓. กองแบบแผนและหน่วยงานภาคเอกชน ใช้เป็นเครื่องมือหรือกรอบอ้างอิงในการออกแบบอาคารสถานบริการสุขภาพ รวมทั้งออกแบบจัดทำผังแม่บทและผังหลักให้ได้มาตรฐานเดียวกัน
๔. ใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐาน ประกอบการกำหนด TOR (TERM OF REFERENCE) ในการจัดจ้างภาคเอกชนออกแบบอาคาร รวมทั้งออกแบบจัดทำผังแม่บทและผังหลักให้ได้มาตรฐานเดียวกัน
๕. ใช้เป็นเกณฑ์ตรวจประเมินอาคารและสภาพแวดล้อมของสถานบริการสุขภาพทั้งภาครัฐและเอกชนให้ได้มาตรฐาน เพื่อกระดับคุณภาพระบบบริการสุขภาพ สู่การแข่งขันในระดับภูมิภาค (ASEAN COMMUNITY) และระดับสากล (GLOBAL COMMUNITY)
๖. ใช้เป็นเครื่องมือในการจำแนกหมวดหมู่แบบก่อสร้างอาคารประเภทต่างๆ ตามระดับบริการ และขนาดจำนวนเตียง กล่าวคือ สามารถจัดเตรียมแบบก่อสร้างไว้พร้อม สำหรับให้บริการพ. ต่างๆ เช่น จัดเตรียมแบบก่อสร้างอาคารผู้ป่วยนอก อาคารTreatment และอาคารService ฯลฯ เป็น SET (ชุด) สำหรับใช้กับพ.ตติยภูมิ ระดับ A ขนาด ๕๐๐-๘๐๐ เตียง และจัดเตรียมแบบก่อสร้างอาคารผู้ป่วยนอก อาคารTreatment และอาคารService ฯลฯ เป็น SET (ชุด) สำหรับใช้กับพ.ตติยภูมิ ระดับ S ขนาด ๓๐๐-๕๐๐เตียง ฯลฯ สอดคล้องกับแผนพัฒนาระบบบริการสุขภาพ (SERVICE PLAN) พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕ ช่วยเพิ่มความถูกต้อง และสะดวกรวดเร็วในการคัดเลือก-จัดสรรงบแบบก่อสร้างให้เหมาะสมกับโรงพยาบาลแต่ละแห่ง ทั่วประเทศ

๗. ใช้เป็นกรอบในการวิจัย (Frame of Research) ในอนาคตเพื่อพัฒนา “เกณฑ์มาตรฐานฯ” ให้มีความถูกต้องเหมาะสมเป็นปัจจุบันและทันสมัย เป็นวงจรวัฏจักร (Cyclic Process) ไม่จบสิ้น

โครงการอื่นที่เกี่ยวข้อง

ความเสี่ยงที่สำคัญ และแนวทางในการลดความเสี่ยง

ความเสี่ยง : บุคลากรในวิชาชีพต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมองไม่เห็นความสำคัญของงาน

แนวทางลดความเสี่ยง : ต้องเตรียมข้อมูลให้พร้อม และขอความร่วมมือจากบุคลากรวิชาชีพที่เกี่ยวข้องทั้งในกองแบบแผน องค์กรภาครัฐและเอกชน ที่มีความรู้ความสามารถ ให้ตระหนักถึงความสำคัญ จำเป็นและร่วมผลักดันการพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานระบบบริการสุขภาพด้านอาคารและสภาพแวดล้อมของสถานบริการสุขภาพ สังกัดกระทรวงสาธารณสุขให้บรรลุผลอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ผู้เสนอโครงการ

(นางสาวสุอัมพร จุติตำรงค์พันธ์)

สถาปนิกชำนาญการ

ผู้เห็นชอบโครงการ

(นายนิรันดร์ คงรัตน์)

วิศวกรชำนาญการพิเศษ (ด้านออกแบบและคำนวณ)

รักษาราชการผู้อำนวยการองค์การแบบแผน

ผู้อนุมัติโครงการ ก.ส.ส.ส.ส.

คงรัตน์

(นายธงชัย กีรติหัตถยากร)

รองอธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ